

รูปแบบการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่น

CREATIVE COMMUNITY DEVELOPMENT MODEL THROUGH ENVIRONMENT TECHNOLOGY, HEALTH BE-ING, ART AND DESIGN IN KHONKAEN

วิทยา ทองดี¹,
สุรพล พรหมกุล², สุธิพงษ์ สวัสดิ์ทา³,
สมควร นามสีฐาน⁴ และ พันธิวา ทับภูมิ⁵
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น^{1,2,3,4,5}

Witthaya Thongdee¹,
Suraphon Promgun², Suthipong Sawadtha³,
Somkhoun Namsithan⁴ and Panthiwa Thubphumee⁵
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khonkaen Campus^{1,2,3,4,5}
Corresponding Author, E-mail: vitt_05@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ของชุมชนเมืองขอนแก่นในการขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะ และ 2) พัฒนารูปแบบชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่นประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 60 รูป/คน ใช้การสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่มเฉพาะ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

* ได้รับบทความ: 7 มิถุนายน 2564; แก้ไขบทความ: 24 กันยายน 2564; ตอรับตีพิมพ์: 29 กันยายน 2564

ผลการวิจัยพบว่า

1) กระบวนการในการเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ของชุมชนขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่เป็นตัวแปรที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การค้นพบสภาพความเป็นจริง ได้แก่ การปลูกจิตสำนึก รักบ้านเกิด มีความภาคภูมิใจในชุมชนของตน 2) การสะท้อนความคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์คนขอนแก่น ผ่านเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ 3) การตัดสินใจเลือกวิถีปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม ผ่านกิจกรรมการประชุม เสวนา หาข้อตกลงร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย และ 4) การคงไว้ซึ่งการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

2) การพัฒนารูปแบบชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่น ได้รูปแบบ คือ KIDPU Model ประกอบด้วย 1) K : Knowledge Management (การจัดการองค์ความรู้) 2) I : Identity (การสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์) 3) D : Development (การพัฒนา) 4) P : Publication (การเผยแพร่) 5) U : Utilization (การใช้ประโยชน์)

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา; ชุมชนสร้างสรรค์

Abstract

The objectives of this research were 1) To study the enhancement of roles and functions of the KhonKaen community in driven force the smart city 2) To develop a creative community model through the process of technology, environment, health be-ing, art and design in KhonKaen The population of this study was 60 images / person. Specially randomized was used. Tools used as interviews and a specific group chat The data was analyzed using descriptive content analysis.

The research results found that.

1) The process of enhancing community roles and functions depends on four important variables, which are: 1) Finding the reality is the cultivation of a consciousness to love the hometown. They are proud of their community. 2) Critical reflection It reflects the identity of KhonKaen people. Through equipment in the occupation. 3) Deciding on procedures for appropriate activities. Through activities, meetings, discussions, to find mutual agreements by participating in all parties and 4) maintaining effective practice.

2) The development of a creative community model through the process of technology, environment, health be-ing, art and design, KhonKaen City can be modeled as

KIDPU model consisting of 1) K : Knowledge Management 2) I : Identity 3) D : Development 4) P : Publication 5) U: Utilization

Keywords: Development Model; Creative Community

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคนโดยยุทธศาสตร์ชาติด้านการ พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่งและมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่าง เต็มศักยภาพ ซึ่งคนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและ มีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัยมีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารีมีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติมีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สู่การเป็น คนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรมนักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตาม ความถนัดของตนเองดังนั้น เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยสามารถได้รับการพัฒนา และยกระดับได้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

การพัฒนาชุมชนเป็นการพัฒนาประเภทหนึ่งที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง โดยมีปรัชญาแนว ความคิด หลักการและวิธีการปฏิบัติที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานดั้งเดิม คือ เป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนเพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดให้มีศักยภาพและสามารถพึ่งตนเอง ได้หรือช่วยตนเองได้ในทุกด้าน ดังนั้นการพัฒนาชุมชนจึงเป็นการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้ครบถ้วน ถึงความพร้อมในทุกด้าน เพื่อที่จะสามารถจัดการกับปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของตนเองได้ การดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและต้องการผู้ปฏิบัติงานที่มีสมรรถภาพ เป็นผู้ที่ประกอบไปด้วยองค์ความรู้ทั้งในด้านศาสตร์และศิลป์ เพื่อทำงานร่วมกันกับประชาชนและชุมชน ในการที่นำพาไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาชุมชน นั่นคือการที่คนในชุมชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิต ที่ดี ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน ในการพัฒนาชุมชนมีแนวความคิดมูลฐานอยู่ 3 ประการ คือ 1. การช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ประชาชนในท้องถิ่นจะต้อง ช่วยตนเองในรูปแบบของแรงงาน วัสดุและทรัพย์สินเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง 2. การพัฒนาชุมชน เป็นการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ ปัญหาของชุมชนหรือประเทศไม่อาจแก้ไขได้โดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือโดยหน่วย งานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่ต้องเป็นการประสานการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นการประสาน

วิธีการหลายวิธีและหลายด้าน 3. การพัฒนาชุมชนเป็นการดำเนินงานที่เริ่มจากท้องถิ่นชนบท โดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ (จิรพรรณ กาญจนจิตรา, 2523)

จะเห็นได้ว่าแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาชุมชนถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ชนบทสามารถทำงานร่วมกับประชาชนได้อย่างถูกต้องและก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพ ผู้ที่ทำงานจะต้องมีความเข้าใจในแนวความคิดในการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดีเสียก่อน จึงจะสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การพัฒนาเมืองเพื่อการอยู่อาศัยในอนาคต โดยคำนึงถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งอาศัยดิจิทัลเทคโนโลยีช่วยบริหารจัดการ และตรวจสอบให้เมืองมีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อการอยู่อาศัย สร้างคุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดภัย ไม่มีอาชญากรรม และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการพัฒนาอยู่เสมอ สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม โดยให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม สามารถตอบสนองความต้องการตามบริบทและศักยภาพของเมืองที่ต้องการพัฒนา ดังนั้น การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) จึงเป็นกลไกสำคัญที่สอดคล้องอย่างดีกับแผนพัฒนาของประเทศไทยในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ Thailand 4.0 และการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

กระบวนการเทคโนโลยี หมายถึง ในชีวิตประจำวันของมนุษย์มีกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายตามเงื่อนไขและปัจจัยในการดำรงชีวิตของแต่ละคน ทำให้บางครั้งมนุษย์ต้องพบเจอกับปัญหาหรือความต้องการที่จะทำให้การดำรงชีวิตดีขึ้น เราเรียกว่า “สถานการณ์เทคโนโลยี” การพิจารณาว่าสถานการณ์ใดเป็นสถานการณ์เทคโนโลยี จะพิจารณาจาก 3 ประเด็นคือ เป็นปัญหาหรือความต้องการของมนุษย์เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม หรือเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์การแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการที่พบในสถานการณ์เทคโนโลยี จะต้องใช้ทรัพยากรความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องมีวิธีการหรือกระบวนการทำงานในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการอย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งเรียกกระบวนการนั้นว่า “กระบวนการเทคโนโลยี” (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557) โดยที่กระบวนการเทคโนโลยีมีกระบวนการที่ช่วยในการพัฒนาชุมชนได้แก่กระบวนการจัดการสิ่งแวดล้อม คือ กระบวนการใช้สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบโดยการวางแผน ดำเนินงาน ติดตามประเมินผลและปรับปรุง แก้ไขพัฒนาให้ดีขึ้น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการใช้อย่างประหยัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้ให้ได้อย่างยั่งยืน ยาวนานตลอดไป และเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อมวลมนุษย์และธรรมชาติให้มากที่สุด (วินัย วีระพัฒนานนท์ และคณะ, 2540) ซึ่งในการจัดกระบวนการสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่คนในชุมชนรวมไปถึงหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนน่าอยู่ น่ามอง เป็นมิตรกับชุมชน

กระบวนการจัดการสุขภาวะ ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล (พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 3) ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ สุขภาวะทางกาย ทางจิตทางปัญญา และทางสังคมสุขภาวะทางกาย หมายถึง การมีร่างกาย

ที่สมบูรณ์แข็งแรง มีเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ดีไม่มีอุบัติเหตุสุขภาพทางจิต หมายถึง จิตใจที่เป็นสุข ปรับตัวได้เมื่อเผชิญปัญหาและความเปลี่ยนแปลงสุขภาพทางปัญญา หมายถึง การรอบรู้ รู้เท่าทันสรรพสิ่ง มีความเมตตากรุณามีสติสมาธิสุขภาพทางสังคม หมายถึง การอยู่ร่วมกันด้วยดี ในครอบครัว ชุมชน สถานที่ทำงาน คนในชุมชน รวมถึงการมีบริการทางสังคมที่ดี มีความเสมอภาค และมีสันติภาพ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2555) การดูแลสุขภาพของประชาชน จะต้องได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

กระบวนการด้านศิลปะเป็นการส่งเสริมให้คนในประเทศตระหนักถึงคุณค่าของชุมชนการอนุรักษ์ และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมสืบสานองค์ความรู้ของ ชุมชน กระบวนการถ่ายทอดความรู้ ในชุมชนจากรุ่นสู่รุ่น ให้ได้เห็นคุณค่าและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของ ชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมชุมชนที่สัมพันธ์กับ วิธีการดำรงชีวิตของชุมชน สร้างให้เกิดความเข้มแข็งให้กับชุมชน (กรกฎ แพทย์หลักฟ้า, 2554)

จังหวัดขอนแก่นถูกกำหนดให้เป็นเมืองสำคัญและเป็นเมืองศูนย์กลางด้านต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีการวางรากฐานการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งได้รับการพัฒนาองค์ประกอบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับบทบาทการเป็นเมือง ศูนย์กลางของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ (Regional Center) ส่งผลให้ในปัจจุบันจังหวัด ขอนแก่น เป็นศูนย์กลางความเจริญในทุกด้านของภูมิภาค ทั้งในด้านการศึกษา การค้าและบริการ การเงิน การแพทย์ อุตสาหกรรม คมนาคม และโลจิสติกส์ ในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกัน และบรรเทาปัญหา ที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาอย่างไร้ทิศทาง เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาปริมาณขยะ ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ จังหวัดขอนแก่นจึงได้มีการกำหนดกรอบทิศทาง การพัฒนา ให้มีความชัดเจนและรัดกุมเพื่อให้สามารถนำศักยภาพภายใต้ที่มีพัฒนาเมืองทั้งในเชิงรุกและเชิงรับได้อย่าง เหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดเป็นไปอย่างยั่งยืน โดยจังหวัดขอนแก่นได้มีแนวคิด 3 รูปแบบในการ พัฒนาเมืองอัจฉริยะ 1) การพัฒนาเมืองใหม่ (New Urban Development) 2) การพัฒนาฟื้นฟูเมือง (Urban Redevelopment) 3) การพัฒนาระบบบริการจัดการเมือง (Development of Urban Management System) นำมาซึ่งการพัฒนาเมืองที่ประสาน กับระบบขนส่งสาธารณะ 5 เส้นทาง และ พื้นที่เมือง 2 ส่วน ที่เชื่อมโยงกัน ส่วนที่ 1 พื้นที่มิตรภาพ Development Corridor New Town : Mix-used ที่เกิดใหม่จากการพัฒนาพื้นที่รอบจุดเปลี่ยนการสัญจร (TOD) ทั้งที่เป็นพื้นที่โดยรอบรถไฟ ความเร็วสูง (HSR TOD) และ เมือง CITY TOD ส่วนที่ 2 การฟื้นฟูเขตเมืองย่านศูนย์กลางเศรษฐกิจเมือง (CBD) หรือ การฟื้นฟูเมืองเก่า (Down Town Revitalization) บริเวณแก่นถนนประชาสโมสร-กลาง เมือง-ринรมย์ลดการใช้รถส่วนตัว ด้วยการใช้ระบบขนส่งสาธารณะ ทางจักรยาน ทางเท้า และการใช้พื้นที่ สาธารณะให้เกิดประโยชน์ เช่น การฟื้นฟูที่รกร้างเป็นสวนสาธารณะ พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ใหม่

จากยุทธศาสตร์ชาติ กระบวนการพัฒนาทางเทคโนโลยี สุขภาวะ ศิลปะ และนโยบายแผนพัฒนาเมืองขอนแก่น มีความเกี่ยวเนื่องกันในการออกแบบเมืองขอนแก่นเพื่อส่งเสริมให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยรูปแบบการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่น โดยศึกษาการพัฒนาในรูปแบบการใช้นวัตกรรมเชิงพุทธเพื่อให้ความเชื่อมโยงกันระหว่างประชาชนกับพระพุทธศาสนาให้สามารถดำเนินไปพร้อม ๆ กัน และการพัฒนาพื้นที่รองรับการเรียนรู้อย่างไร้ขีดจำกัดของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น สอดคล้องกับแผนพัฒนาเมืองขอนแก่นที่มุ่งพัฒนาให้เป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้อย่างไม่จำกัด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ของชุมชนเมืองขอนแก่นในการขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนา รูปแบบการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่น ในภาคสนาม โดยใช้วิธีวิทยาวิจัยการแบบผสมผสาน ดังนี้

1) การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร และหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม ภาพถ่าย เอกสารแสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ ความสัมพันธ์ กระบวนการสร้าง การใช้ตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

(1) ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหนังสือ รายงานการวิจัย และเอกสารอื่นๆ โดยอาศัยการพัฒนาารูปแบบเมืองอัจฉริยะต้นแบบมาเป็นแนวทางในการศึกษา

(2) ทำการศึกษาวิเคราะห์กระบวนการสร้างและการใช้ตัวชี้วัดความสำเร็จ ทั้งในระดับหน่วยงานราชการระดับจังหวัดและอำเภอเทศบาลนครขอนแก่น

(3) ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ กระบวนการและแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จ และความสัมพันธ์ของการพัฒนารูปแบบของเมืองอัจฉริยะ

(4) สรุปผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบการประยุกต์ใช้ตัวชี้วัดความสำเร็จ

2) การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในภาคสนาม (Field Study) เพื่อทราบถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ ความสัมพันธ์ กระบวนการสร้าง การใช้ตัวชี้วัดความสำเร็จ และแนวทางการจัดการตัวชี้วัดในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

(1) ทำการศึกษาและคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐาน คือ ผู้บริหารส่วนราชการ ประธานชุมชน เอกชน รัฐวิสาหกิจและประชาชน ส่วนงานละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

(2) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารส่วนราชการ ประธานชุมชน เอกชน รัฐวิสาหกิจและประชาชน ร่วมกับผู้บริหาร บุคลากร เจ้าหน้าที่ และส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

(3) ดำเนินการศึกษาวเคราะห์แนวคิด รูปแบบ การจัดการ และแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ และกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับตัวชี้วัดความสำเร็จในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงลึก โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการศึกษาวิจัย

3) ขั้นการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการเรียนรู้ของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น ทีมวิจัยจะได้กำหนดพื้นที่ภายในเขตเทศบาลนครขอนแก่นเพื่อพัฒนาเป็นพื้นที่การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่น จำนวน 1 พื้นที่

4) สรุปและนำเสนอผลการศึกษาที่ได้ทั้งจากการศึกษาในเชิงเอกสารและภาคสนาม โดยนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่สำคัญ คือ แนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ ความสัมพันธ์ กระบวนการสร้าง การใช้ตัวชี้วัดความสำเร็จ ทั้งนี้ เน้นการนำผลการศึกษาวิจัยมาเผยแพร่ให้รัฐบาล ภาคเอกชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของในระดับจังหวัดได้รับทราบ

5) สรุปผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. การเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ของชุมชนเมืองขอนแก่นในการขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะของเมืองขอนแก่น การศึกษาการเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ของชุมชนเมืองขอนแก่นในการขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะของเมืองขอนแก่น พบว่า

1) ความรู้ความเข้าใจในการเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) เมืองอัจฉริยะ เป็นรูปแบบการประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารในการเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพของการบริการชุมชน เพื่อช่วยในการลดต้นทุน และลดการบริโภคของประชากร โดยยังคงเพิ่มประสิทธิภาพให้ประชาชนสามารถอยู่อาศัยได้ในคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การพัฒนาสามารถชี้ได้ มีการพัฒนาในหลายภาคส่วนรวมถึงหน่วยงานราชการ การจราจรและขนส่ง พลังงาน สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเมือง และการตอบสนองแบบทันที่วงที่เมืองอัจฉริยะจึงเป็นเมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาด เพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ลดค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรของเมือง และประชากรเป้าหมาย โดยเน้นการออกแบบที่ดี และการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคประชาชน ในการพัฒนาเมือง ภายใต้แนวคิดการพัฒนา เมืองน่าอยู่ เมืองทันสมัย ให้ประชาชนในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข มีความสะดวกสบาย และประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้

2) การเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ของชุมชนในการร่วมสร้างสรรค์เมืองอัจฉริยะ

การเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ของชุมชนจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่นั้นจะขึ้นอยู่กับปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่เป็นตัวแปรที่สำคัญ เนื่องจากแต่ละคนก็จะมี ความแตกต่างกันในด้านความเชื่อ ค่านิยม ประสบการณ์และเป้าหมายในชีวิต อย่างไรก็ตามหากต้องการให้กระบวนการเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ของชุมชนเกิดผลสำเร็จ การปรับเปลี่ยนทัศนคติให้มองโลกในแง่บวกแม้กำลังเผชิญกับสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ พลังจากครอบครัว ญาติมิตร ชุมชนก็เป็นส่วนสำคัญที่จะมาช่วยเติม และเพิ่มพลังอำนาจแก่บุคคลด้วย จากผลการศึกษาการเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ของชุมชนในการร่วม สร้างสรรค์เมืองอัจฉริยะพบว่า กระบวนการในการเสริมสร้างบทบาทหน้าที่ของชุมชนขึ้นอยู่กับปัจจัย ทั้งภายในและภายนอกที่เป็นตัวแปรที่สำคัญไว้เป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การค้นพบสภาพความเป็นจริง ได้แก่ การปลูกจิตสำนึกรักบ้านเกิดมีความภาคภูมิใจในชุมชนของตน 2) การสะท้อนคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ เป็นการสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์คนขอนแก่น ผ่านเครื่องมือในการประกอบอาชีพ 3) การตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม ผ่านกิจกรรมการประชุม เสวนา หาข้อตกลงร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย และ 4) การคงไว้ซึ่งการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพได้แก่ เสาไฟอัจฉริยะ ป้ายบอกสถานที่ ลวดลายบนพื้นถนน

2. การพัฒนารูปแบบชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่น

การพัฒนารูปแบบชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่น ได้รูปแบบ คือ KIDPU Model ประกอบด้วย

1) K : Knowledge Management (การจัดการองค์ความรู้) พบว่า ชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นมีผู้นำที่เข้มแข็งคือนายกเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการพัฒนาจังหวัดขอนแก่น ให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ได้มอบนโยบายให้ผู้นำชุมชนแต่ละชุมชนร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นของตนเองไปพร้อม ๆ กัน โดยไม่ทิ้งชุมชนใดชุมชนหนึ่งไว้ข้างหลัง นอกจากนั้นยังพบว่า สิ่งที่ชุมชนต้องการให้มีการจัดการองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในอนาคต ปรากฏว่ามีองค์ความรู้ 6 ประเด็น คือ

องค์ความรู้ประเด็นที่ 1 จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 1. แผนที่จังหวัดขอนแก่น พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงเว็บไซต์สำนักงานจังหวัดขอนแก่น 2. ประวัติการตั้งเมืองขอนแก่น พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม 3. สถานที่สำคัญจังหวัดขอนแก่น พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม

องค์ความรู้ประเด็นที่ 2 องค์ความรู้จากงานวิจัย ประกอบด้วย 1. องค์ความรู้จากงานวิจัยพร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม 2. องค์ความรู้จากงานวิจัยเพิ่มเติม พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึง

รายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม 3. องค์ความรู้จากงานวิจัยเพิ่มเติม พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม

องค์ความรู้ประเด็นที่ 3 ประเพณี วัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 1. อีต 12 พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม 2. คอง 14 พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม 3. แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม

องค์ความรู้ประเด็นที่ 4 ศาลหลักเมืองเก่า (บือบ้าน) ประกอบด้วย 1. ประวัติการตั้งศาลหลักเมืองหลักแรกเมืองขอนแก่น พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม 2. ความสำคัญของศาลหลักเมืองเก่า (บือบ้าน) พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม 3. แผนที่ศาลหลักเมืองเก่า (บือบ้าน)

องค์ความรู้ประเด็นที่ 5 งานวิจัย ประกอบด้วย 1. ผลงานวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่น พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงเล่มวิจัยฉบับสมบูรณ์ 2. พัฒนาการของงานวิจัย พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม 3. รูปกิจกรรมงานวิจัย พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม

องค์ความรู้ประเด็นที่ 6 นวัตกรรมที่ได้จากงานวิจัย ประกอบด้วย 1. เสาไฟฟ้าอัจฉริยะ พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม 2. ป้ายบอกทาง พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม 3. สรุปลงานวิจัย พร้อมคิวอาร์โค้ดเข้าชมวิดีโอสรุปผลงานวิจัย

2) I : Identity (การสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์)

เป็นการสะท้อนความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อสร้างความเป็นอัตลักษณ์คนขอนแก่นผ่านเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในขั้นตอนการดำเนินงานคณะผู้วิจัยได้ประชุมพิจารณาขั้นตอนกิจกรรมโดยเริ่มจากการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยซึ่งได้รับคำแนะนำตลอดถึงแนวทางการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี โดยได้ดำเนินการ

3) D : Development (การพัฒนา)

การที่จะทำให้เมืองขอนแก่นเกิดเป็นเมืองอัจฉริยะในมิติต่าง ๆ ได้นั้น ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่นต้องมีสำนึกรักบ้านเกิด เกิดความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของตน ดังนั้นการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์จะเกิดมีได้จากความร่วมมือร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำจากชุมชน จากปัจจัยที่มีอยู่ภายในชุมชน ผนวกกับการปรับใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสม และถ้าจะเริ่มพัฒนาจากพื้นที่ของชุมชนจริงควรเริ่มพัฒนาจากศาลหลักเมืองเก่า (บือบ้าน) ซึ่งเป็นจุดรวมใจของชาวขอนแก่นดั้งเดิม เป็นเสาหลักเมืองหลักแรกของเมืองขอนแก่นมาตั้งแต่เริ่มตั้งเมืองขอนแก่นเมื่อ พ.ศ. 2332 ซึ่งมีชุมชนดั้งเดิมตั้งอยู่รอบบริเวณโดยเบื้องต้นคณะผู้วิจัยได้กำหนดเอาพื้นที่ถนน

4) P : Publication (การเผยแพร่)

ในการเผยแพร่ผลงานวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีเป้าหมายคือ “การคืนข้อมูลสู่ชุมชน” เพื่อส่งเสริมและผลักดันคนในชุมชนให้มีความรู้ และความเข้าใจในการหาข้อมูลอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับความเป็นจริงและเป็นไปของสังคมในครั้งนี้ได้ดำเนินการเผยแพร่ใน 2 รูปแบบ คือ (1) การเปิดเวทีชาวบ้าน

(2) การเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์และวิทยุ (NBT)

5) U : Utilization (การใช้ประโยชน์)

(1) การนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบายการนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบายเป็นการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยเชิงนโยบายในการนำไปใช้ประกอบเป็นข้อมูลการประกาศใช้เทศบัญญัติของเทศบาลนครขอนแก่น

(2) การนำไปใช้ประโยชน์เชิงวิชาการเป็นการนำผลงานการวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จังหวัดขอนแก่นและนำไปสู่การเรียนรู้เกี่ยวกับสร้างสื่อการเรียนรู้ประวัติเรื่องราวความเป็นมาของเมืองขอนแก่น ประวัติศาสตร์หลักเมืองเก่า (บือบ้าน) ตลอดจนจุลศิลปะวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของจังหวัดขอนแก่น โดยเฉพาะงานวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้สร้าง อักบรรจงองค์ความรู้ ซึ่งมีองค์ความรู้ทั้งหมด 6 เรื่อง แต่ละเรื่องจะมีคิวอาร์โค้ดที่สามารถสแกนแล้วได้รับข้อมูลทันที ทำให้กระชับเวลาที่จะค้นคว้าเรื่องราวต่าง ๆ มากขึ้นเข้ากับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก

(3) การนำไปใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะผลงานวิจัยครั้งนี้ได้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในเรื่องที่ทำให้คุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชนดีขึ้น ได้แก่ การใช้ประโยชน์ด้านศิลปะและวัฒนธรรมด้านวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น เพราะคณะผู้วิจัยได้สร้างนวัตกรรม คือ 1) เสาไฟฟ้าอัจฉริยะ 2) ป้ายบอกทางศาลหลักเมืองเก่า (บือบ้าน) 3) ป้ายบอกทางศาลหลักเมืองเก่า (บือบ้าน) พื้นผิวถนนบริเวณที่ได้ทำคือถนนกลางเมืองตรงทางเข้าศาลหลักเมืองเก่า (บือบ้าน) 4) การระบายสีบนพื้นผิวถนนทางเข้าศาลหลักเมืองเก่า (บือบ้าน) เป็นการพัฒนาพื้นถนนให้มีสีสันสวยงาม สะอาด รื่นรมย์ ทำให้เกิดสุขภาวะที่ทุกคนในชุมชนสามารถสัมผัสได้ 5) การปรับปรุงภูมิทัศน์ศาลหลักเมืองเก่า (บือบ้าน) คือการปรับปรุงทั้งภายในศาลและนอกศาลให้สะอาด สวยงาม ประชาชนสามารถใช้ประกอบกิจกรรมได้ 6) การจัดทำจุดเช็คอิน คือ การนำข้อมูลของศาลหลักเมืองเก่า (บือบ้าน) ให้ปรากฏในแผนที่ (Google Maps) ของประเทศไทย สามารถสืบค้นเพื่อเดินทางไปกราบไหว้ได้อย่างสะดวก

(4) การนำไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่เป็นการนำผลงานการวิจัย ไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เจาะจง คือเทศบาลนครขอนแก่นอย่างน้อย 6 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนวัดธาตุ ชุมชนวัดกลาง ชุมชนหนองแวง 1 ชุมชนหนองแวง 2 ชุมชนหนองแวง 3 และ ชุมชนหนองแวง 4

(5) การใช้ประโยชน์ทางอ้อมเป็นการสร้างสรรค์คุณค่าทางจิตใจ ยกระดับจิตใจ ก่อให้เกิดสุนทรียภาพ สร้างความสุขให้กับคนในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่นจากผลการศึกษา พบว่า

1) ชุมชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่นมีผู้นำที่เข้มแข็ง คือ นายกเทศบาลนครขอนแก่น ที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการพัฒนาจังหวัดขอนแก่นให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ได้มอบนโยบายให้ผู้นำชุมชน

แต่ละชุมชนร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นของตนเองไปพร้อม ๆ กัน โดยไม่ทิ้งชุมชนใดชุมชนหนึ่งไว้ข้างหลัง นอกจากนั้นยังพบว่า สิ่งที่ชุมชนต้องการให้มีการจัดการองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในอนาคต ปรากฏว่า มีองค์ความรู้ 6 ประเด็น และให้มีการจัดสร้างเครือข่ายองค์ความรู้แบบออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้สะดวกรวดเร็ว ด้วยการใส่คิวอาร์โค้ดลงในเอกสารที่นำไปบรรจุไว้ในเสาไฟ อีกทั้งเป็นการจัดเก็บข้อมูลที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองอัจฉริยะนั้นจะต้องมีองค์ความรู้หลาย ๆ ด้าน ประกอบกันจึงจะบรรลุผลสำเร็จได้ องค์ความรู้จึงเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าอย่างประเมินค่าไม่ได้ สอดคล้องกับ อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์ (2560 : 212-220) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาระบบการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอย่างมาก ทรัพยากร (Resources) ได้แก่ ทรัพยากรในการเรียนรู้ของชุมชน เช่น องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดและศูนย์ข้อมูล ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน ซึ่งเก็บรวบรวมผลงานของ หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนผู้ที่ผู้ที่มีประสบการณ์ หรือห้องสมุดมีชีวิต เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการจัดการความรู้ซึ่งสอดคล้องกับ Purnomo, H., Mendoza, G.A. and Prabhu, R. (2004 : 107-131) ที่ทำการวิจัยรูปแบบการวางแผนความร่วมมือของชุมชนในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ก่อนที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการจัดการทรัพยากรธรรมชาตินั้น ต้องอาศัยเวทีชาวบ้าน ซึ่งประกอบในหลายขั้นตอน หลายเวที ขบวนการเริ่มต้นด้วยการออกสำรวจภูมิประเทศและความเข้าใจในทัศนคติของการมีส่วนร่วม ความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับ นันทนิษฐ์ สมคิด และ พระสุธีรัตนบัณฑิต (2562 : 318-333) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ในเขตพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาวีจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์บ้านบางกะจะ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่า 1) สารานุกรมธรรม มีการบูรณาการหลักธรรมที่เป็นที่ตั่งแห่งความระลึกถึงกัน เป็นไปเพื่อสงเคราะห์ และความพร้อมเพรียงกัน 2) การเรียนรู้ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมที่สร้างการรับรู้ และความเข้าใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีการสร้างกลุ่มการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการพัฒนา และแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง 3) เทคโนโลยี มีการประสานการทำงานกับพหุภาคี โดยการ ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาช่วยเหลือในการผลิต และการตลาด 4) เศรษฐกิจ มีการ สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจด้วยการสร้างงาน สร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตและความสุขของ ประชาชน มากกว่าการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ 5) การมีส่วนร่วม เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ ร่วมความคิด ร่วมตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ และร่วมลงมือกระทำอย่างแข็งขัน 6) จิตอาสา มีการตระหนักรู้และคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม ยึดมั่นในระบบคุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วม ในระบอบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขต สิทธิ เสรีภาพ และมีการปลูกฝังเยาวชนให้มีความพอเพียง มีระเบียบ วินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีจิตอาสาสอดคล้องกับ กรวรรณ รุ่งสว่าง (2560) ได้ศึกษาการวิเคราะห์สถานภาพการเป็นเมืองสร้างสรรค์ กรณีศึกษาชุมชนเมืองขอนแก่น ราชบุรี และบางแสน. พบว่าแนวคิดและองค์ประกอบของชุมชนเมืองสร้างสรรค์ คือ สภาพแวดล้อมของชุมชนเมืองที่น่าอยู่

สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการคิดสร้างสรรค์พื้นที่สาธารณะและพื้นที่ทางวัฒนธรรม ชุมชนเมืองสร้างสรรค์ มีการเปิดกว้างทางความคิดและเสรีภาพในการอยู่อาศัย ไม่มีการจำกัดเพศ อายุ หรือชนชาติ ซึ่งประโยชน์จากการวิจัยคือแนวคิดและรายละเอียดขององค์ประกอบชุมชนเมืองสร้างสรรค์ในประเทศไทย

2) การสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์เป็นการสะท้อนความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อสร้างความเป็นอัตลักษณ์คนขอนแก่น ผ่านเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเมืองโดยไม่ลืมอัตลักษณ์ท้องถิ่นตนเอง นั่นคือ การคงอยู่ของอัตลักษณ์เป็นส่วนหนึ่งของการดำรงอยู่ของความสัมพันธ์ของคนกับความสามารถในการสร้างสรรค์กระบวนการให้ความหมายที่มีต่อถิ่นที่ผ่านบทบาทของการแสดงออกทางอัตลักษณ์ในระดับที่แตกต่างกันออกไปสอดคล้องกับพิริยา บุญประสงค์ (2562) ได้ศึกษาอัตลักษณ์ของถิ่นที่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงการใช้สอยของอาคารเก่าในเขตเมืองเก่า พบว่า อัตลักษณ์ของถิ่นที่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงการใช้สอยของอาคารเก่าในเขตเมืองเก่า เป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนต่อการเปลี่ยนแปลงและการสูญหายในขณะที่เมืองเกิดการพัฒนา การกระทำ หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นจึงควรเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงไปกับมิติสัมพันธ์ของกระบวนการและองค์ประกอบของเมืองเก่าทั้งด้านกายภาพ กิจกรรมและประโยชน์ใช้สอย ประเพณีและวิถีชีวิต ที่สอดคล้องไปกับถิ่นที่นั้น ๆ

3) การพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์การพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้นั้นต้องมาจากความร่วมมือร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำจากชุมชน จากปัจจัยที่มีอยู่ภายในชุมชน ผสมกับการปรับใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสม และถ้าจะเริ่มพัฒนาจากพื้นที่ของชุมชนจริงควรเริ่มพัฒนาจากศาลหลักเมืองเก่า (บือบ้าน) ซึ่งเป็นจุดศูนย์รวมจิตใจของชาวขอนแก่น เป็นพื้นที่ที่ประชาชนให้ความสำคัญมาอย่างยาวนาน และต้องการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ประชาชนสามารถเดินทางเข้าถึงได้สะดวก สืบค้นข้อมูลได้อย่างรวดเร็วจากคลังความรู้ที่ได้จัดไว้สอดคล้องกับบรรณธรรมกาญจนสุวรรณ ได้ศึกษากระบวนการจัดการชุมชนเข้มแข็ง : รูปแบบปัจจัยและตัวชี้วัด พบว่า ผลการศึกษากระบวนการจัดการชุมชนเข้มแข็งในสังคมไทย พบว่า มีกระบวนการจัดการที่สำคัญ 7 ประการ ที่ก่อให้เกิดศักยภาพของการพัฒนาชุมชนไปสู่ความเข้มแข็ง คือ 1) กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) กระบวนการฟื้นฟูผลิตซ้ำและสร้างใหม่ 4) กระบวนการใช้สิทธิชุมชน ข้อบัญญัติของชุมชน 5) กระบวนการตัดสินใจร่วมกันของชุมชน 6) กระบวนการของเครือข่ายการพัฒนา และ 7) กระบวนการด้านการจัดการตนเอง นอกจากนี้ ประเด็นผลการศึกษาเพื่อสร้างตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็งแบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ คือ มิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติทางด้านสังคมและองค์กรชุมชน มิติทางด้านวัฒนธรรมการเรียนรู้ และมิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ Sokile ได้ศึกษาประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการของชุมชน ว่าประเด็นที่สำคัญที่สุดที่ได้ศึกษาและให้ข้อเสนอแนะ คือ การมีส่วนร่วมของกลุ่มคนยากจนหรือผู้ด้อยโอกาส และที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ พื้นที่การอนุรักษ์ควรดำเนินการร่วมกันตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ มากกว่าสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง

4) เป้าหมายของการประชาสัมพันธ์คือ “การคืนข้อมูลสู่ชุมชน” เพื่อส่งเสริมและผลักดันคนในชุมชนให้มีความรู้ และความเข้าใจในการหาข้อมูลอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับความเป็นจริงและเป็นไปของสังคม ในครั้งนี้ได้ดำเนินการเผยแพร่ใน 2 รูปแบบ คือ การเปิดเวทีชาวบ้านการเผยแพร่ทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) และการเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ สอดคล้องกับ นันทพร อติเรกโชติกุล และ เกศรินทร์ โชคเพิ่มพูน (2561 : 46-52) ได้ศึกษาการพัฒนาการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลมะเกลือใหม่ ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนินจังหวัดนครราชสีมา พบว่าชุมชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ และเพิ่มเนื้อหา ด้านข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว และของที่ระลึกควรจัดให้มีเว็บไซต์ภาษาต่างประเทศ ป้ายประชาสัมพันธ์ ที่นำเสนอเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวด้วยสอดคล้องกับ นันทิพา บุชพรธรณะ ระบุว่า สื่อที่มีความน่าเชื่อถือมาก ในการให้ข้อมูล คือ สื่อบุคคลและสื่ออินเทอร์เน็ตนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังในเรื่องรูปแบบบุคลากร เนื้อหา และสื่อประชาสัมพันธ์ ดังนั้นการที่ผลวิจัยเชิงปริมาณแสดงว่านักท่องเที่ยวรับข้อมูลมาจากสื่อ บุคคลมากที่สุด จึงจำเป็นที่ต้องมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อบุคคลที่มาเยี่ยมชมให้ได้รับการบริการจนเกิดความประทับใจจนไปบอกต่อคนในครอบครัวและเพื่อน ตลอดจนใช้การสื่อสารผ่านตัวบุคคล คือ นำนัก สื่อมวลชนทั้งหลายให้มาร่วมการเดินทางท่องเที่ยวด้วยประสบการณ์จริงเพื่อนำไปเขียนประชาสัมพันธ์ใน สื่อมวลชนต่อไปสอดคล้องกับ กุลทิพย์ ศาสตรระจุ และ ทัญทกานต์ ดวงรัตน์ (2557 : 33-51) ได้ศึกษา การสื่อสารรณรงค์พื้นที่สุขภาวะในชุมชนเมือง ในมิติของการสื่อสารเพื่อความรับผิดชอบต่อทางสังคม พบว่า การสื่อสารด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) นั้นเป็นกระบวนการสื่อสารผ่าน มิติภายนอกขององค์กร การศึกษาคือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตได้ดำเนินกิจกรรมในรูปแบบการทำโครงการสื่อสารรณรงค์ในการแก้ไขและพัฒนาสังคม ผ่านสื่อกิจกรรมภายใต้โครงการ “สายน้ำจากสายธารสู่แม่” สะท้อนให้เห็นถึงว่าองค์กรการศึกษาได้แสดงบทบาทของการเป็นผู้นำทางการศึกษาต่อการสร้างความเปลี่ยนแปลงต่อสังคมอย่างมีวิธีการซึ่งได้ใช้จุดแข็งของมหาวิทยาลัยที่มีคณะนิเทศศาสตร์จัดทำโครงการของคณะและมีการวางแผนให้คณาจารย์นักศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารกับชุมชน ซึ่งจะนำมาสู่ภาพลักษณ์ที่ดี (Corporate Citizenship) อันเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความไว้วางใจและคุณค่าของมหาวิทยาลัยในมุมมองของผู้บริโภค ทั้งนี้ได้เน้นองค์ประกอบการสื่อสาร CSR ในด้านการพัฒนาชุมชน (Community Involvement and Development) กลยุทธ์การสื่อสาร CSR ผ่านสื่อกิจกรรมนี้ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1. องค์กรเป็นผู้นำทำหน้าที่ส่งข้อมูล 2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหมายถึงคนหรือกลุ่มคนที่รับสาร คือ คนในชุมชนและเครือข่ายที่ส่งสารไป และ 3. ภาพลักษณ์หรือสารที่ส่งออก สอดคล้องกับ ธัญพร วณิชฤทธา (2558 : 1875-1891) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบผสมผสาน ด้วยหลักการสื่อสารเพื่อการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้เป็นทีมของกลุ่มกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น พบว่า (1) รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบผสมผสาน ด้วยหลักการสื่อสารเพื่อการพัฒนา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นทีมของกลุ่มกองทุนหลักประกันสุขภาพ

ในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) คน 2) สื่อและเทคโนโลยี 3) พื้นที่ 4) ทรัพยากร ปัจจัยสนับสนุน และ 5) เรื่องที่จะเรียนรู้ และมีขั้นตอนกระบวนการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สื่อสารสัมพันธ์ สร้างแรงจูงใจ 2) ตั้งเป้าหมายทีมเรียนรู้ คู่แนวคิด มีทิศทาง 3) แลกเปลี่ยนแบ่งปัน ประสบการณ์ในทีม 4) เติมเต็มข้อมูล หนุนเสริมการเรียนรู้ 5) จัดเก็บและสร้างคลังความรู้ของทีม และ 6) สะท้อนกลับปรับวิธี (2) ผลการใช้อย่างเป็นระบบของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยหลักการสื่อสารเพื่อการพัฒนา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นทีมของกลุ่มกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่น พบว่าผลการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบประเมินการเรียนรู้เป็นทีมหลังการใช้อย่างเป็นระบบ มีการเรียนรู้เป็นทีมสูงขึ้นกว่าก่อน ใช้อย่างเป็นระบบทุกด้านผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยหลักการสื่อสารเพื่อการพัฒนา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นทีมของกลุ่มกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นในระดับมากที่สุด

5) การใช้ประโยชน์ร่วมกันงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีขั้นตอนในการดำเนินการ โดยการมีส่วนร่วมกับชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกกิจกรรมของการดำเนินการ และร่วมกันพัฒนา พื้นที่เพื่อรองรับการเรียนรู้ของชุมชน ดังนั้นผลที่เกิดจากการดำเนินการวิจัย ชุมชนจึงเป็นผู้ได้รับผลโดยตรง ประกอบด้วย

5.1) การนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบายการนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบายเป็นการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยเชิงนโยบายในการนำไปใช้ประกอบเป็นข้อมูลการประกาศใช้เทศบัญญัติ ของเทศบาลนครขอนแก่น

5.2) การนำไปใช้ประโยชน์เชิงวิชาการเป็นการนำผลงานการวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์จังหวัดขอนแก่นและนำไปสู่การเรียนรู้เกี่ยวกับสร้างสื่อการเรียนรู้ประวัติเรื่องราวความเป็นมาของเมืองขอนแก่น ประวัติศาสตร์หลักเมืองเก่า (บือบ้าน)

5.3) การนำไปใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะผลงานวิจัยครั้งนี้ได้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในเรื่องที่ทำให้คุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของประชาชนดีขึ้น ได้แก่ การใช้ประโยชน์ด้านศิลปะ และวัฒนธรรม ด้านวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

5.4) การนำไปใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่เป็นการนำผลงานการวิจัย ไปใช้ประโยชน์ ในพื้นที่เจาะจงคือเทศบาลนครขอนแก่นอย่างน้อย 6 ชุมชน

5.5) การใช้ประโยชน์ทางอ้อมเป็นการสร้างสรรค์คุณค่าทางจิตใจ ยกกระดับจิตใจ ก่อให้เกิดสุนทรียภาพ สร้างความสุขให้กับคนในชุมชนประการแรกคือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ กับประชาคมวิจัยและความพยายามในการผลักดันและเผยแพร่ ผลงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์เป็น 2 ปัจจัยที่มีสอดคล้องกับ ภาควิชา ทิพคุณ (2562 : 102-122) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์ จากงานวิจัยโดยหน่วยงานภาครัฐของไทยความสำคัญยิ่งต่อระดับการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยของ หน่วยงานภาครัฐ นัยสำคัญของข้อค้นพบนี้คือหากต้องการให้งานวิจัยถูกนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย มากขึ้นจะต้องสร้างกลไกเชื่อมต่อระหว่างภาครัฐและภาควิชา และควรต้องเป็นกลไกที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์

ในเชิงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันได้ ปัจจุบันหน่วยงานให้ทุนวิจัยบางหน่วยงาน (เช่น สกว.) ได้เน้นให้เกิดการเชื่อมต่อระหว่างผู้วิจัยและผู้ใช้ประโยชน์ตลอดกระบวนการวิจัย อย่างไรก็ตามจนถึงขณะนี้ยังไม่มีกระบวนการอย่างเป็นระบบว่าแนวทางดังกล่าวมีประสิทธิผลในแง่ของการเพิ่มระดับการใช้ประโยชน์หรือไม่ประการที่สอง การสร้างแรงจูงใจให้นักวิจัยผลักดันผลงานไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายเป็นสิ่งที่ควรพิจารณา อาจกล่าวได้ว่า ขณะนี้ยังไม่มีระบบแรงจูงใจที่เป็นรูปธรรมที่จะดึงดูดให้นักวิจัยทำผลงานของตนไปสู่การใช้ประโยชน์ถึงแม้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจะมีตัวชี้วัดในเรื่องการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ แต่เงื่อนไขดังกล่าวก็ไม่ได้ก่อให้เกิดแรงจูงใจในระดับปัจเจกชน ดังนั้นอาจต้องมีการออกแบบระบบแรงจูงใจใหม่ที่จะทำให้นักวิจัยเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้จากการลงทุนในการผลักดันผลงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายประการที่สาม ความจำเป็นของหน่วยงานที่จะต้องใช้งานวิจัยเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อระดับการใช้ประโยชน์ ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่าจะทราบได้อย่างไรว่าหน่วยงานภาครัฐต้องการงานวิจัยแบบใดไปใช้ประโยชน์ ในจุดนี้หากมีกลไกที่เชื่อมโยงให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับนักวิจัยอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอแล้วก็น่าที่จะทำให้ทราบความต้องการของผู้ใช้และทำให้ผลงานวิจัยสนองตอบต่อความจำเป็นและความต้องการมากขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่นเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของคนภายในชุมชน ผ่านการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนารูปแบบชุมชนสร้างสรรค์บนพื้นฐานปัจจัยที่มีอยู่ภายในชุมชน เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจของคนในชุมชนให้คนในชุมชนเกิดสำนึกรักบ้านเกิด และก่อให้เกิดพื้นที่ในการเรียนรู้ภายในชุมชนนั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่นมีส่วนช่วยให้ชุมชนรักบ้านเกิด เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำเอารูปแบบการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ที่ค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนเพื่อยกระดับสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

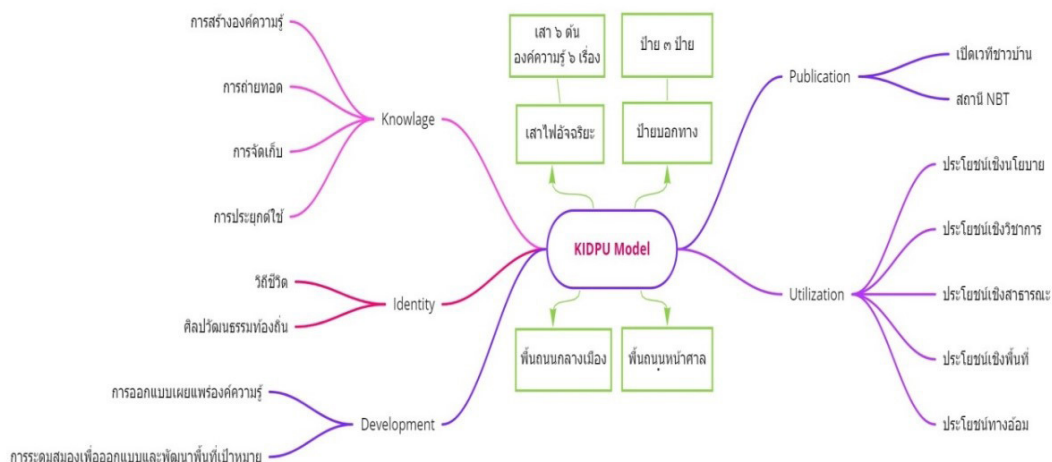
- 1) ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความยั่งยืนแก่คนภายในชุมชนบนฐานของนโยบายภาครัฐ
- 2) ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแต่ละแห่งประสบผลสำเร็จทั้งในด้านการบริหารและการจัดการบนฐานความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่น คือ KIDPU Model มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

- 1) K : Knowledge Management (การจัดการองค์ความรู้)
- 2) I : Identity (การสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์)
- 3) D : Development (การพัฒนา)
- 4) P : Publication (การเผยแพร่)
- 5) U : Utilization (การใช้ประโยชน์)

ซึ่งทั้ง 5 ขั้นตอนนี้ครอบคลุมการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ ศิลปะ และการออกแบบเมืองขอนแก่น ดังภาพประกอบที่ 1



ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรกฎ แพทย์หลักฟ้า. (2554). ทำไมต้องพัฒนาความสามารถด้านมิติสัมพันธ์. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2562, จาก www.artsedcenter.com
- กรวรรณ รุ่งสว่าง. (2560). การวิเคราะห์สถานภาพการเป็นเมืองสร้างสรรค์ กรณีศึกษาชุมชนเมืองขอนแก่น ราชบุรี และบางแสน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กุลทิพย์ ศาสตรระจุ และ ทัญทกานต์ ดวงรัตน์. (2557). การสื่อสารรณรงค์พื้นที่สุขภาวะในชุมชนเมือง ในมิติของการสื่อสารเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคม. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิตย์*, 8(2), 33-51.
- จิรพรรณ กาญจนจิตรา. (2523). การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉันทพร วณิชชุตธา. (2558). การพัฒนารูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบผสมผสานด้วยหลักการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้เป็นทีมของกลุ่มกองทุนหลักประกันสุขภาพ ในระดับท้องถิ่น. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 8(2), 1875-1891.
- นันทนิษฐ์ สมคิด และ พระสุธีรัตนบัณฑิต. (2562). แนวทางการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ในเขตพื้นที่จังหวัด จันทบุรี. *วารสารมหาวิทยาลัยวิชาการ*, 6(ฉบับพิเศษ), 318-333.
- นันทพร อติเรกโชติกุล และ เกศรินทร์ โชคเพิ่มพูน. (2561). การพัฒนาการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ของ อบต. มะเกลือใหม่ ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารราชพฤกษ์*, 16(2), 46-52.
- ปรียา บุญประสงค์. (2562). อัตลักษณ์ของถิ่นที่อยู่ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงการใช้สอยของอาคารเก่า ในเขตเมืองเก่า. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภาคภูมิ ทิพคุณ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยหน่วยงานภาครัฐของไทย. *วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 11(21), 102-122.
- วินัย วีระวัฒนานนท์ และคณะ. (2540). สิ่งแวดล้อมศึกษาของกลุ่มประเทศอาเซียน-อินโดจีน. นครปฐม: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2557). ผลการประเมิน PISA 2012 คณิตศาสตร์ การอ่านและวิทยาศาสตร์นักเรียนรู้อะไรและทำอะไรได้บ้าง. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2555). พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติสำนักงาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์. (2560). การพัฒนากระบวนการจัดการความรู้ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 7(ฉบับพิเศษ), 212-220.
- Purnomo, H., Mendoza, G.A. and Prabhu, R. (2004). Developing a collaborative model for community managed resources: a qualitative soft systems approach. *Tropical Forest Science*, 17(1), 107-131.